

**Universitets- och
högskolerådet**

Avdelningen för analys, främjande och tillträdesfrågor

Föredragande
Carina Hellgren
Utredare

010-4700305
carina.hellgren@uhr.se

Datum
2014-04-22

Diarienummer
Dnr 1.1.1-134-2014

Postadress
Box 45093
104 30 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2
111 60 Stockholm

Telefon
010-470 03 00

Org nr
202100-6487

www.uhr.se

Sökande till högre utbildning ht 2014: fokus på lärar- och förskollärarytbildningar

Innehåll

Inledning	5
Sökande till högre utbildning hösten 2014	5
Sökande till några program som leder till yrkesexamina.....	5
Sökande till lärar- och förskollärarytbildningar	6
Sökande till grundlärarytbildningarnas olika inriktningar	6
Söktryck till ämneslärarytbildningarnas olika inriktningar	6
Sökande till ämneslärarytbildningarnas olika specialiseringar	7
Bilaga 1. Figurer och tabeller	8
Bilaga 2: Beskrivning av data som analyserats.....	14
Bilaga 3. Definitioner av viktiga begrepp.....	15

Inledning

I regleringsbrevet för budgetåret 2014 avseende Universitets- och högskolerådet anges att myndigheten till Utbildningsdepartementet skall lämna en redovisning av antalet sökande vid sista anmälningssdag i den nationella antagningsomgången hösten 2014 (ht 2014). Nedan presenteras ett urval preliminära resultat från det tillfället, jämfört med hösten 2013 (ht 2013). Den fullständiga redovisningen av utfallet vid sista anmälningssdag publiceras inom kort.

Under de senaste 7-8 åren har antalet sökande till högre utbildning kontinuerligt ökat. De senaste tre åren har även antalet sökande till lärar- och förskolläraryt utbildningar ökat. Detta kan tolkas som positivt mot bakgrund av den samhällsdebatten om bristen på lärare.

Många insatser görs för att höja intresset för lärarutbildningar och för läraryrket, även om ingen konsensus råder om vad som är de mest effektiva insatserna. Utpökade områden med en bristande matchning mellan tillgång och efterfrågan på legitimerade lärare är till exempel kemi, biologi och matematik.

Sökande till högre utbildning hösten 2014

Totalt sett var det 390 969 personer som sökte en eller flera utbildningar vid sista anmälningssdag till den nationella antagningsomgången ht 2014, att jämföra med 381 439 personer ht 2013. Det motsvarar en ökning på 2,5 procent.

Genomgående presenteras såväl totalt antal sökande som förstahandssökande. Totalt antal sökande är de individer som sökt de utbildningar som redovisas, oavsett om det är deras förstahandsval eller inte. I redovisningen av förstahandssökande presenteras endast den utbildning varje individ sökt i första hand. I de presenterade resultaten av antagningsomgångarna ht 2013 och ht 2014 ingår inställda utbildningar, utbildningar som ställts in mellan att antagningsomgången ht 2014 öppnade och fram till sista anmälningssdag. Sena anmälningar är inte inkluderade, det vill säga anmälningar som inkommit efter midnatt sista anmälningssdagen.

Sökande till några program som leder till yrkesexamina

Här redovisas antalet sökande vid sista anmälningssdag ht 2013 och ht 2014 till några av de utbildningar som leder till yrkesexamina, däribland lärar- och förskolläraryt utbildningar.

Det totala antalet sökande individer har ökat till samtliga presenterade utbildningar som leder till yrkesexamina vid sista anmälningssdag ht 2014 (figur 1). Den procentuella ökningen jämfört med ht 2013 är störst för läkarutbildning, 14 procent, följt av lärar- och förskolläraryt utbildning, 12 procent. I absoluta tal är ökningen till lärar- och förskolläraryt utbildning allra störst, med 3 958 fler individer än förra året som sökt.

Även när det gäller antalet förstahandssökande till utbildningar som leder till yrkes-examina är det en ökning jämfört med ht 2013 (figur 2). Antalet förstahandssökande har ökat med 15 procent till läkarutbildning, och med 12 procent till lärar- och förskollärarytutbildning. Även när det gäller förstahandssökande är i absoluta tal ökningen till lärar- och förskollärarytutbildning allra störst, med 2 457 fler individer än förra året som sökt lärar- och förskollärarytutbildning i första hand.

Sökande till lärar- och förskollärarytutbildningar

I det här avsnittet presenteras sökande och förstahandssökande till de olika kategorierna av lärar- och förskollärarytutbildningar vid sista anmälningsdag ht 2013 och ht 2014.

Ökningen av det totala antal sökande till lärar- och förskollärarytutbildningar är stor för alla lärarkategorier men framför allt stor när det gäller grundlärare, speciallärare, specialpedagog och kompletterande pedagogisk utbildning (figur 3). Ökningen av sökande till specialpedagogutbildning är 40 procent, till speciallärarytutbildning 30 procent, till grundlärarytutbildning 17 procent och till ämneslärarytutbildning 11 procent. Ökningen i absoluta tal är störst för grundlärarytutbildning med 1 790 fler sökande och därefter följer ämneslärarytutbildning, med 1 228 fler sökande ht 2014 än ht 2013.

Antalet förstahandssökande till de olika kategorierna av lärarytutbildningar uppvisar ett något annorlunda mönster, med ett ökat antal sökande till alla kategorier med undantag av förskollärarytutbildningen (figur 4). Det handlar om ökning på 51 procent när det gäller specialpedagogutbildning, 34 procent när det gäller utbildning för att bli både civilingenjör och lärare samt 10 procent när det gäller grundlärarytutbildning. I absoluta tal är ökningen störst till grundlärarytutbildning, med 679 fler förstahandssökande, följt av specialpedagogutbildning med 512 fler förstahandssökande, som följs av ämneslärarytutbildning med 459 fler förstahandssökande ht 2014 än ht 2013.

Sökande till grundlärarytutbildningarnas olika inriktningar

Antalet sökande har ökat till samtliga inriktningar på grundlärarytutbildningarna, från 22 procent till inriktningen mot årskurs 4-6 till 17 procent till inriktningen mot årskurs F-3 (figur 5). I absoluta tal är ökningen störst till inriktningen mot årskurs F-3, med 1 107 fler sökande ht 2014 än ht 2013.

Även antalet förstahandssökande till grundlärarytutbildningarna har ökat inom samtliga nivåer, från 27 procent till grundlärarytutbildning inriktning mot årskurs 4-6 till 17 procent till grundlärarytutbildning inriktning mot årskurs F-3 (figur 6). I absoluta tal är ökningen störst till grundlärarytutbildning inriktning mot årskurs 4-6, med 316 fler förstahandssökande ht 2014 än ht 2013.

Söktryck till ämneslärarytutbildningarnas olika inriktningar

Totalt antal sökande till ämneslärarytutbildningen har ökat ht 2014 jämfört med ht 2013 när det gäller inriktning mot gymnasieskolan men minskat när det gäller inriktningen mot årskurs 7-9 (figur 7). Totalt antal sökande till inriktningen mot årskurs 7-9 har minskat med fem procent och till inriktningen mot gymnasieskolan ökat med 12

procent. Ökningen av antalet sökande till inriktningen mot gymnasieskolan är i absoluta tal 1 095 individer.

När det gäller de som sökt ämneslärarutbildning som sitt förstahandsval är minskningen av sökande till inriktningen mot årskurs 7-9 två procent. Samtidigt är ökningen till inriktningen mot gymnasieskolan även när det gäller förstahandssökande 12 procent, 229 individer (figur 8).

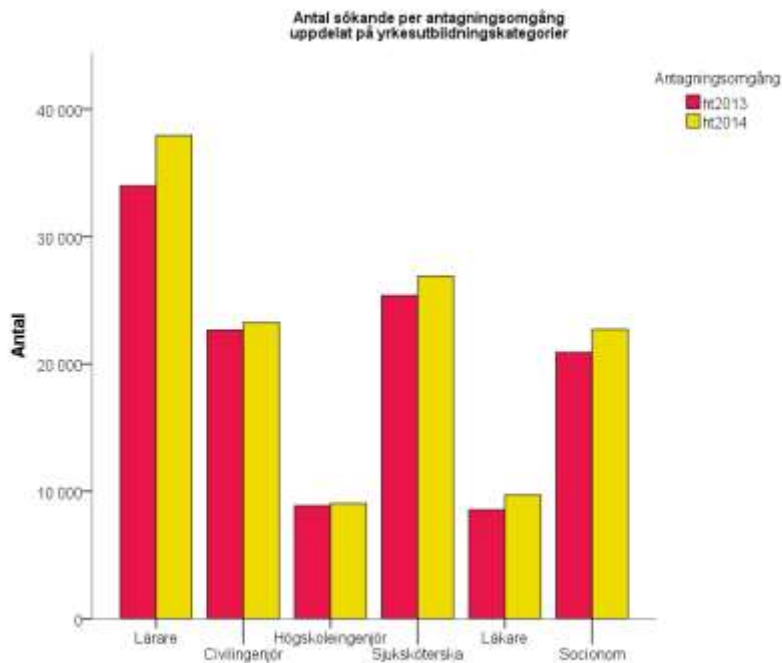
Sökande till ämneslärarutbildningarnas olika specialiseringar

Eftersom det handlar om så få sökande till många av de ämnen som det går att få en ämneslärarexamen i med inriktning mot årskurs 7-9 leder det till att även mindre förändringar i absoluta tal får stora procentuella effekter (tabell 1). Förstahandssökande till ämneslärarutbildning med inriktning mot årskurs 7-9 har minskat inom flera ämnen men ökat inom andra. Förändringarna är dock i de flesta fall måttliga. Ämnen som hade störst ökning av förstahandssökande är engelska (29 individer), matematik (22 personer) och geografi (20 personer).

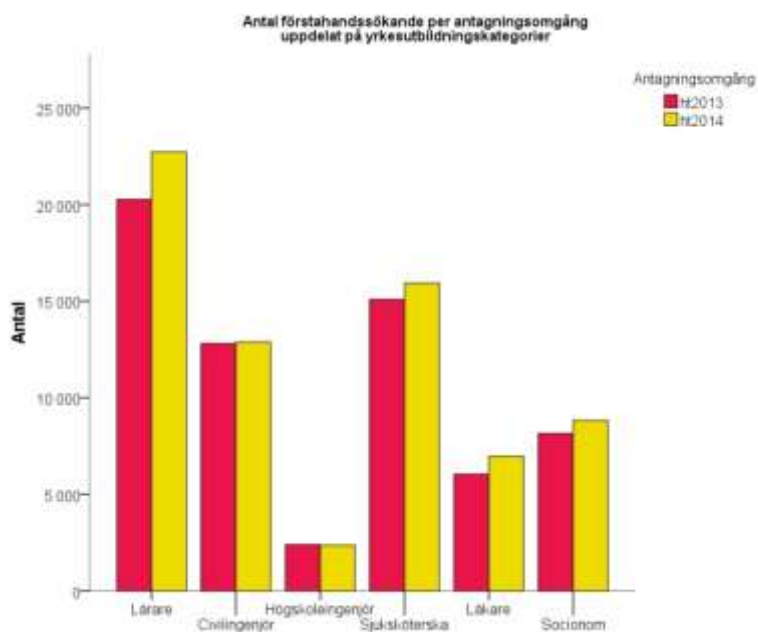
Eftersom det är betydligt fler som söker till ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasieskolan kräver det större förändringar i absoluta tal för att stora procentuella effekter skall uppstå (tabell 2). Ämnen som hade störst ökning av förstahandssökande är historia (123 individer), matematik (81 personer) och samhällsvetenskap (79 personer).

Bilaga 1. Figurer och tabeller

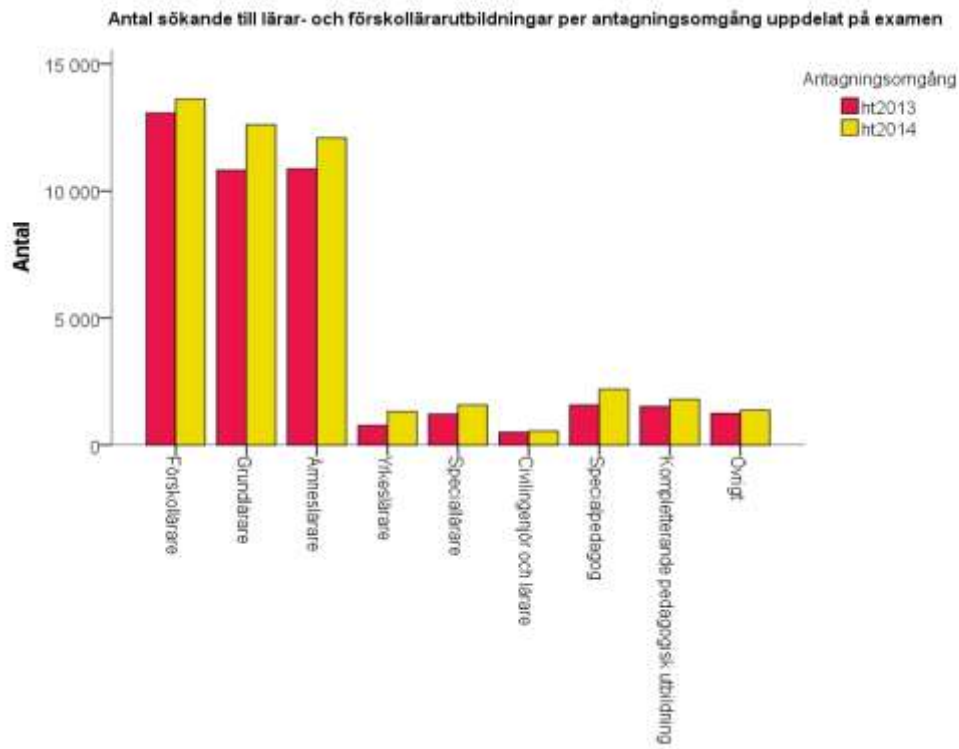
Figur 1

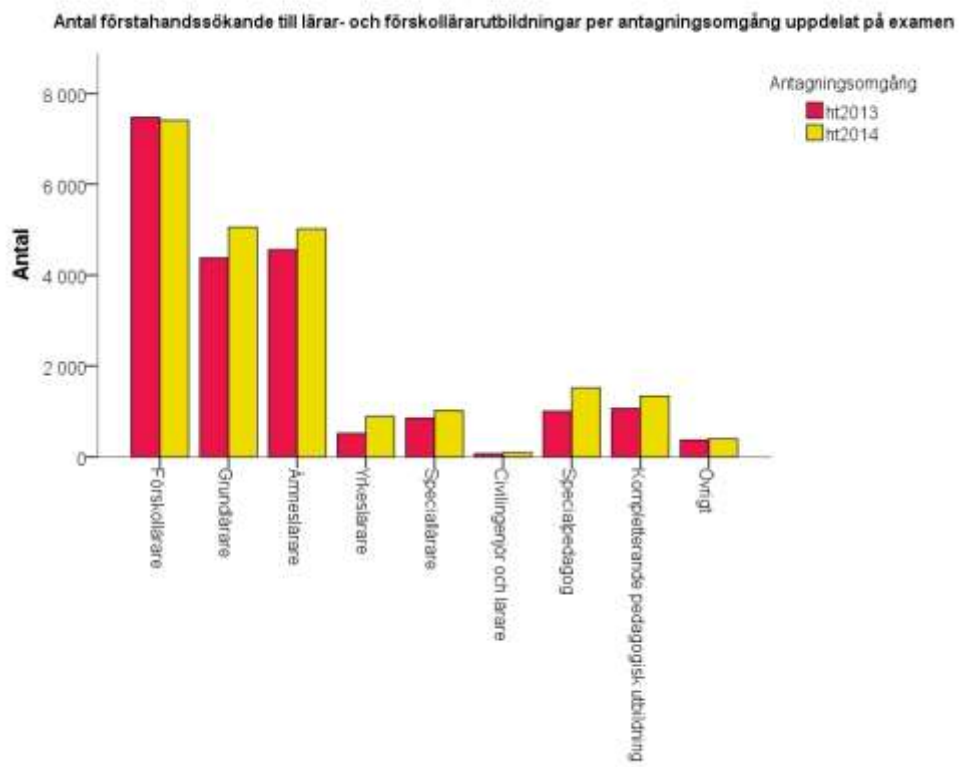
Figur 2

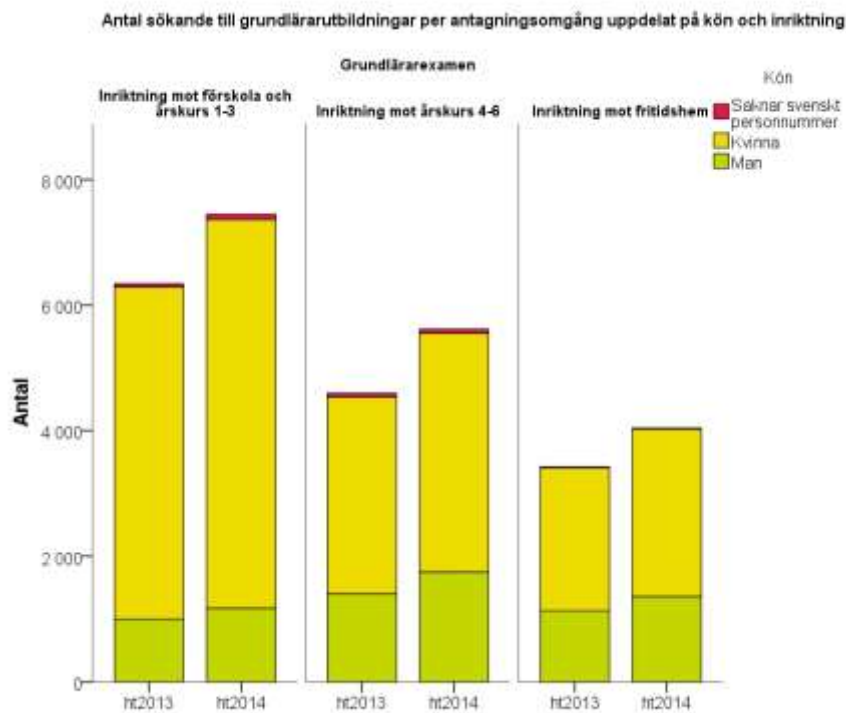
Figur 3

Figur 4

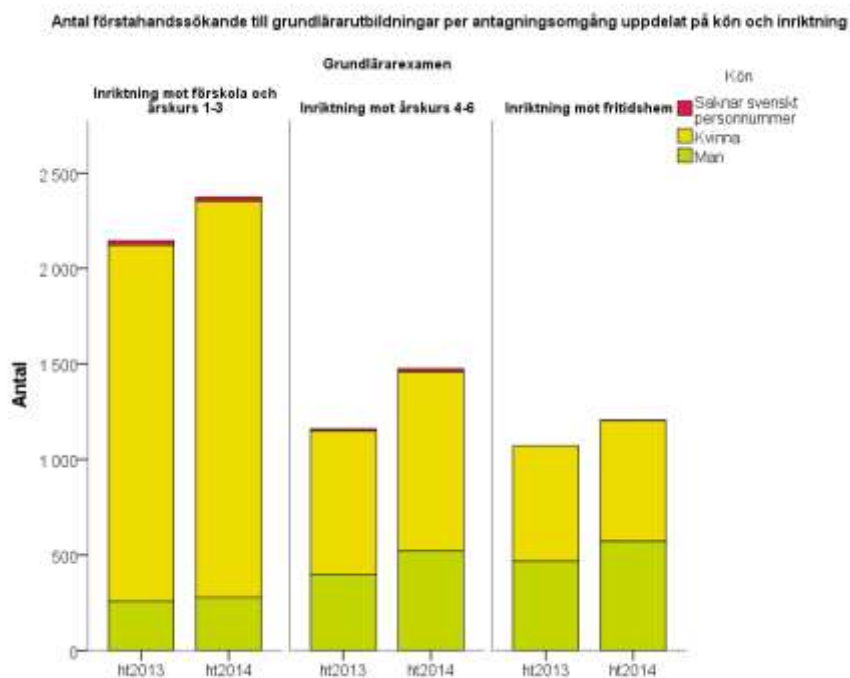

Figur 5

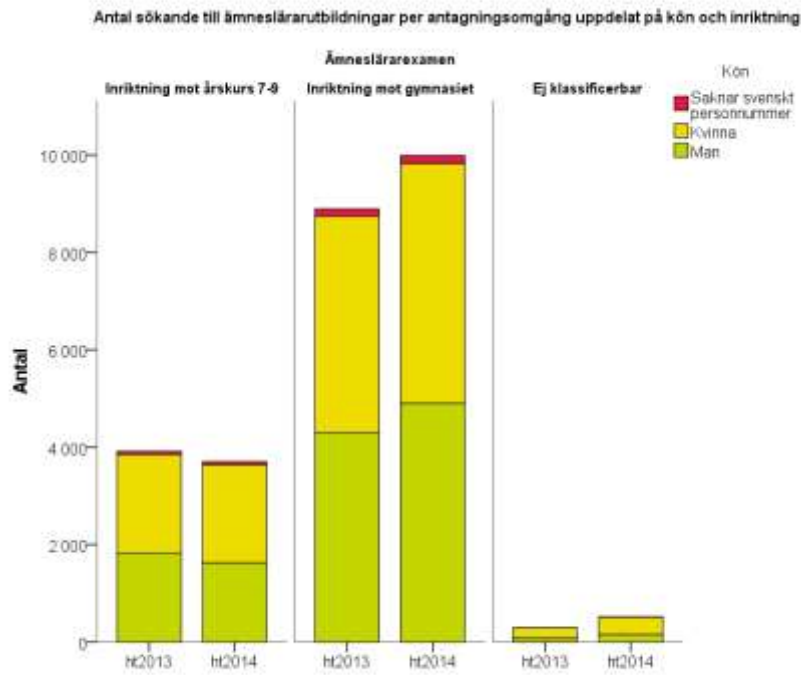

Kommentar 1. De sökande kan ha sökt flera olika inriktningar av grundlärautbildningen. I varje stapel återfinns dock varje individ endast en gång.

Figur 6

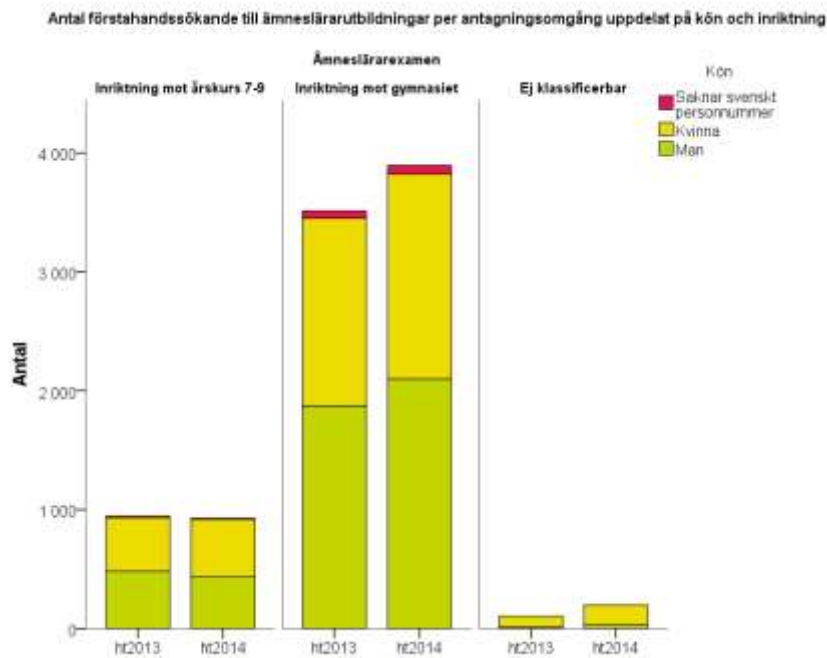

Figur 7

Kommentar 2. De sökande kan ha sökt flera olika inriktningar av grundlärutbildningen. I varje stapel återfinns dock varje individ endast en gång.

Figur 8

Tabell 1. Antal förstahandssökande ht 2013 och ht 2014 till ämneslärarutbildningar per ämne med inriktning mot årskurs 7-9

	Antagningsomgång		
	ht 2013	ht 2014	
	Antal	Antal	Förändring i procent
Bild	15	28	87,0%
Biologi	17	20	18,0%
Engelska	193	222	15,0%
Franska	2	3	50,0%
Fysik	20	11	-45,0%
Geografi	40	60	50,0%
Hem och konsumentkunskap	34	26	-24,0%
Historia	211	217	3,0%
Idrott	112	139	24,0%
Kemi	12	8	-33,0%
Matematik	74	96	30,0%
Modersmål	0	10	
Musik	28	18	-36,0%
Religion	107	117	9,0%
Samhällskunskap	70	69	-1,0%
Slöjd	49	50	2,0%
Spanska	4	5	25,0%
Svenska	119	126	6,0%
Svenska som andraspråk	29	41	41,0%
Teckenspråk	0	0	
Teknik	16	17	6,0%
Tyska	4	3	-25,0%
Total	763	845	11,0%

Tabell 2. Antal förstahandssökande ht 2013 och ht 2014 till ämneslärarutbildningar per ämne med inriktning mot gymnasieskolan

	Antagningsomgång		Förändring i procent
	ht2013	ht2014	
	Antal	Antal	
Bild	117	130	11%
Biologi	50	80	60%
Dans	31	24	-23%
Engelska	864	907	5%
Filosofi	35	57	63%
Franska	31	27	-13%
Fysik	41	40	-2%
Företagsekonomi	0	0	
Geografi	67	74	10%
Grekiska	0	0	
Historia	790	913	16%
Idrott	349	315	-10%
Italienska	3	3	0%
Juridik	0	0	
Kemi	19	34	79%
Latin	3	4	33%
Matematik	244	325	33%
Musik	392	384	-2%
Naturkunskap	23	28	22%
Portugisiska	1	0	
Psykologi	8	16	100%
Religion	358	375	5%
Samhällskunskap	481	560	16%
Spanska	61	62	2%
Svenska	542	613	13%
Svenska som andraspråk	101	104	3%
Teater	27	23	-15%
Teckenspråk	0	0	
Teknik	9	22	144%
Tyska	13	28	115%
Total	3278	3632	

Bilaga 2: Beskrivning av data som analyserats

Processen att anta sökande till svenska universitet och högskolor är komplex, och därmed är även statistiken komplex. Populationerna är föränderliga, och mycket händer mellan exempelvis anmälan och terminsstart eller mellan andra urvalet och terminsstarten. De sökandes behörighet är ingen en gång för alla given egenskap. Man kan vara obehörig till sitt förstahandsval men behörig (och därmed antas till) sitt andrahandsval, och behörigheten kan – genom slutförande av behörighetsgivande utbildning – förändras över tid. Alla som söker blir inte antagna, och inte heller påbörjar alla som antas sina studier. Några som påbörjar studier har inte sökt inom ramen för antagningssystemet – det sker efteranmälningar och efterantagning till utbildningar, även långt efter terminsstart.

Statistiken över sökande i rapporten ger en bild av denna komplexa process och av inflödet i högskolan. Läsaren bör hålla i minnet att olika publikationer från olika myndigheter kan ge olika resultat beroende på frågeställningen, när statistiken hämtas och från vilken databas statistikuppgifterna hämtas.

Det som presenteras i denna rapport är baserat på data som finns i en statistikdatabas till vilken vid vissa specifika tidpunkter information förs över från antagningssystemet.

I dagsläget existerar så gott som all tänkbar information kring anmälan till svenska universitet och högskolor i antagningssystemet. Nästan alla dessa uppgifter kopieras en gång per dygn till en databas där data är sökbara via SQL-frågor i en miljö som inte stör själva arbetet med antagningarna.

Eftersom den databasen uppdateras varje dag innebär detta att det aldrig är möjligt att ta fram sökande- och antagningsstatistik på ett repeterbart sätt. Då sökandeantal och övriga uppgifter i antagningssystemet hela tiden förändras under en antagningsomgång blir det praktiskt omöjligt att från dag till dag producera siffror som är jämförbara.

Genom att etablera en arbetsrutin för att göra uttag vid fyra separata tillfällen under varje nationell antagningsomgång – med de uppgifter som anses mest relevanta för framtida uppföljning – har det gått att skapa en databas med statistiska och repeterbara siffror. Denna databas utgör underlag för den sökande- och antagningsstatistik som produceras av Universitets- och högskolerådet.

Statistikdatabasen innehåller de uppgifter som anses mest relevanta för att fungera som underlag för den officiella sökande- och antagningsstatistik som produceras via Universitets- och högskolerådet. Databasen laddas regelbundet vid speciella tillfällen med data från antagningssystemet. Dessa tillfällen är sista ansökningsdag, första urval och andra urval. Detta sker för alla nationella antagningsomgångar. Uttag till statistikdatabasen görs vid tre tillfällen för varje antagningsomgång, vilket blir 21 gånger per år.

Informationen som finns i statistikdatabasen är utformad utifrån lärosätenas och antagningssystemets behov och är inte i första hand till för att göra statistiska bearbetningar eller presentationer, vilket innebär vissa begränsningar och påverkar vilka redovisningar som är möjliga att göra. I den aktuella rapporten ingår inställda utbildningar. Sena anmälningar är inte inkluderade.

Bilaga 3. Definitioner av viktiga begrepp

Här nedan definieras några begrepp som är centrala för förståelsen av den antagningsstatistik som presenteras i rapporten. Begreppen kommer, så långt som möjligt, i kronologisk ordning.

Nationell antagningsomgång

Nationella antagningsomgångar administreras av Universitets- och högskolerådet på uppdrag av lärosätena. De nationella antagningsomgångarna är nationell hösttermin (ht), nationell vårtermin (vt), nationell sommartermin (st), antagningsomgång för masterutbildningar hösttermin (MASTER ht), antagningsomgång för masterutbildningar vårtermin (MASTER vt), internationella kurser hösttermin (IK ht) samt internationella kurser vårtermin (IK vt).

Program

Ett program är en kombination av kurser som fastställs av varje lärosäte och som är avsedd att leda till generell examen eller yrkesexamen inom högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå. Många lärosäten har valt ett upplägg där studenter som antas till en programutbildning inte behöver söka till de olika kurser som ingår i programmet. Andra har valt ett upplägg där studenter som är antagna till programmet är garanterade en plats på de kurser som ingår, men där de ändå måste söka kurserna i den nationella antagningsomgången. För ytterligare lärosäten ingår endast den initiala antagningen till programutbildningar i den nationella antagningsomgången. Därefter sköter lärosätena själva alla antagning inom programmen.

Kurs

Kurs definieras som högskoleutbildning som har en avgränsad omfattning, fastställd av universitetet eller högskolan, och för vilken kursbevis ges. Kursen kan ingå i ett program eller vara fristående från program. En kurs är med andra ord alla utbildningsalternativ som inte är ett program (Tidigare användes begrepp som grundkurs, fördjupningskurs, fortsättningskurs eller påbyggnadskurs för kurser inom grundläggande högskoleutbildning).

Sista anmälningssdag

Den dag anmälan till högre studier skall vara inlämnad för att räknas som inlämnad i tid.

Sen anmälan

Sen anmälan uppstår när sökande anmäler sig till en utbildning efter sista anmälningssdag. En sökande kan både ha sökalternativ där anmälan gjorts i tid och sökalternativ med sen anmälan. Lärosätena har möjlighet att låta sökalternativ vara öppna för anmälan efter sista anmälningssdag. Det kan gälla något sökalternativ eller alla. En sen anmälan avser den som anmält sig efter sista anmälningssdag och fram till andra urvalet. En sen anmälan uppstår också när sökande kompletterar sina meriter efter sista kompletteringsdatum. Sökande som bedömdes som obehöriga i första urval

kan efter kompletteringar bedömas som behöriga i andra urval, även om deras anmälan då räknas som sen anmälan.

Totalt antal sökande

Med det totala antalet sökande avses alla som sökt till exempel till lärar- och förskolläraryr utbildningar, oavsett om det är deras förstahandsval eller inte och oavsett om de är behöriga eller inte.

Förstahandssökande

Med förstahandssökande avses person som sökt viss högskoleutbildning som sitt förstahandsval. En sökande kan antas till fler utbildningar än sitt förstahandsval. Totalt kan en sökande antas till 45 högskolepoäng. Om en sökande anmält sig till en 15-poängskurs som sitt förstahandsval och ett program, 30 poäng, som sitt andrahandsval är i realiteten både kursen och programmet ett förstahandsval eftersom den sökande kan antas till båda. I redovisningen av förstahandssökande ingår sena anmälningar. En inställd utbildning kan leda till att en sökandes förstahandsval försvinner.